

**NOTA INFORMATIVA DE BONES PRÀCTIQUES ADREÇADA AL SECTOR
DE LES ORGANITZACIONS SENSE ÀNIM DE LUCRE (OSAL)**

Data: 13 de febrer de 2023

Objectiu i motivació:

En reiterades ocasions s'ha deixat palesa la importància que les organitzacions sense ànim de lucre (d'ara en endavant, OSAL) tenen a l'hora de prestar determinats serveis socials i suplir d'aquesta manera les deficiències que poden presentar certs serveis prestats pel sector públic. De la mateixa manera, s'ha posat una atenció especial en les OSAL per advertir de la seva vulnerabilitat a ser utilitzades per terroristes o grups terroristes en benefici propi.

La UIFAND, fent ús de la facultat que li atribueix l'article 55.2, a) de la *Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme* (ara en endavant, *Llei 14/2017*), i seguit a unes inspeccions *in situ* realitzades al sector, elabora el present document.

Aquest document **no afegeix noves obligacions** als subjectes obligats, tret de les ja contemplades a la legislació relativa a la lluita contra el blanqueig de diners i el finançament de terrorisme (principalment, la *Llei 14/2017*). En aquest sentit, aquesta nota informativa únicament pretén facilitar a les OSAL unes pautes i exemples de bones pràctiques d'actuació per a què no siguin utilitzades per canalitzar fons o recursos a les persones i entitats vinculades a grups o organitzacions terroristes, sempre tenint en compte les particularitats i la grandària de l'organització.

1. Coneixement del risc de l'activitat de l'OSAL

Com a punt de partida, cada OSAL ha de **conèixer els riscos** als que està exposada de ser utilitzada per canalitzar fons o recursos per a persones i entitats vinculades a grups o organitzacions terroristes. Aquesta valoració ha d'incloure tant les **vulnerabilitats**, com són les deficiències en el funcionament dels òrgans de govern i administració, com les **amenaces** que inclouen els beneficiaris, col·laboradors i zones geogràfiques a les quals van

dirigides les ajudes, o d'altres característiques com poden ser, per exemple, la mida de l'organització, la tipologia o les fonts de finançament.

Subsegüent al pas previ d'identificació dels riscos, s'haurien d'elaborar tècniques de **mitigació** d'aquests riscos per reduir-los al màxim.

2. Integritat de l'organització i transparència

El coneixement i la transparència dels òrgans de govern d'una OSAL és un element primordial de les mesures de prevenció i control en relació amb el finançament del terrorisme (d'ara endavant, FT). En aquest sentit i, pel que fa a la integritat de l'OSAL, la seva creació i funcionament es recomana formalitzar-los en documents clars i detallats (estatuts, acte de constitució, reglaments, etc.) que continguin una definició concisa de l'objecte social i del **propòsit** de l'OSAL, funcionament de les **junes**, **composició** de l'òrgan de govern, **deures i responsabilitats** dels membres de l'òrgan de govern i administració, **normes d'afiliació** a l'OSAL i d'honorabilitat dels empleats i, **política d'acceptació** de donacions.

A més a més, és altament recomanable que, sempre que la mida i l'estructura organitzativa de l'OSAL ho permeti, assignar a una persona amb responsabilitat dins de l'OSAL la **funció de vigilància** del compliment de les normes internes en matèria de prevenció de FT.

Altrament, és també recomanable redactar un **codi ètic** intern que contingui disposicions relatives a **conflictes d'interessos** i uns procediments escrits de controls sobre **l'origen i el destí dels fons** que passen per l'OSAL, així com de **comunicació** en cas de detectar sospites de FT.

De la mateixa manera, l'OSAL ha d'introduir els controls necessaris per assegurar-se de complir amb la **legislació local** de les jurisdiccions en les que està constituïda o opera.

3. Diligència deguda i relació amb els col·laboradors

La diligència deguda fa referència a les actuacions a seguir per tenir un coneixement més aprofundit de les persones i les organitzacions amb les que es col·labora, identificar els destinataris de les ajudes i, verificar l'origen dels fons que es reben.

Més enllà de l'imperatiu legal pel qual les OSAL han de portar un **llibre registre de beneficiaris** que rebin fons o recursos i un **llibre registre de beneficiaris efectius**, és altament recomanable, i fins i tot necessari, **identificar i verificar la identitat** de totes les persones que aportin, a títol gratuït, fons o recursos a partir d'un determinat import raonable definit per la normativa interna de l'OSAL i sempre amb caràcter previ a l'aportació.

Pel que fa als captadors de fons, voluntaris i col·laboradors, és important establir una **política interna amb els criteris de selecció** que permeti tenir un bon coneixement de la seva trajectòria i reputació.

Finalment, l'OSAL ha d'efectuar les comprovacions necessàries dels col·laboradors, donants i beneficiaris per assegurar-se de que no estan **relacionades amb el finançament del terrorisme** i/o vinculades a persones, grups o organitzacions terroristes. Aquesta tasca es

pot dur a terme revisant periòdicament la **llista consolidada de sancions** del Consell de Seguretat de les Nacions Unides (per a més informació, veure la [pàgina web de la UIFAND](#)) i realitzant **recerques en fonts públiques** fiables i independents relatives a aquestes persones.

A aquest efecte, totes les organitzacions han de conservar durant **deu anys** registres amb la identitat de totes les persones que rebin fons o recursos de l'organització, així com, en el cas d'associacions, els llibres de registre a què es refereix l'article 28 de la Llei qualificada d'associacions. Aquests llibres i registres han d'estar a disposició dels òrgans administratius o judicials amb competències en l'àmbit de la prevenció i la lluita contra el blanqueig de diners o valors, el terrorisme i el seu finançament, així com dels responsables del Registre d'Associacions, quan correspongui.

4. Transparència financera i comptable

Les actuacions de l'OSAL han de ser el més transparent possibles, no únicament des d'un punt de vista de l'organització sinó també en relació amb la vessant financera i comptable. Tenint en compte aquest objectiu, és convenient que l'OSAL estableixi uns controls sòlids d'aprovació del **pressupost anual**, justifiqui i documenti totes les **despeses administratives**, estableixi una **política d'adquisició de béns o selecció de proveïdors**, formuli i aprovi **comptes financers** i, implementi un **procés estandarditzat** a seguir quan es descobreixen casos d'ús indegut de fons, el qual descrigui les accions que s'han de prendre i les possibles sancions al personal i/o col·laboradors (per exemple, cessament).

5. Programes de planificació i seguiment

L'òrgan de govern ha d'entendre i actuar en interès de l'organització i establir polítiques per planificar, supervisar i avaluar els projectes de l'OSAL de forma regular. En aquest sentit, abans de començar nous projectes, l'OSAL ha d'establir uns **criteris clars de selecció** de projectes **consistents amb l'objecte social** i **valorar els riscos** que en termes de FT podria suposar i realitzar les comprovacions que cregui escaients segons el risc que es pugui apreciar en cada cas.

Un cop aprovat el projecte, és important que l'OSAL realitzi un **seguiment complet** i acurat dels fons transferits i utilitzi, si és possible, les **principals institucions financeres** per assegurar la traçabilitat dels fons fins l'abonament de la prestació o el lliurament dels béns als beneficiaris. Si la utilització del sistema bancari convencional no és possible (per exemple, en àrees rurals de països en via de desenvolupament o després de desastres naturals en zones remotes), l'OSAL ha de valorar disposar d'un **sistema alternatiu**, d'acord amb la legislació local, que atorgui les garanties suficients per protegir els fons i la seva adequada utilització i establir processos de verificació de lliurament de les ajudes als destinataris.

En aquest sentit, pot ser convenient involucrar a les **autoritats locals** i altres parts interessades per, d'una banda, assegurar el lliurament de l'ajuda humanitària i, d'altra banda, reduir el risc de desviació dels fons.

En cas de que es detecti alguna **desviació** o si una zona limítrofa al destí dels fons passa a estar controlada per una **entitat o individu sancionat o designat**, l'OSAL hauria de reavaluar la viabilitat del projecte i cessar les ajudes en cas de no poder garantir que els fons no siguin utilitzats per finançar el terrorisme.

El procés d'**avaluació** del projecte hauria de comportar un seguiment periòdic dels **riscos identificats**, així com dels resultats, de la seva efectivitat i de l'impacte.

6. Accés de les OSAL al sistema financer

Amb l'objectiu de tenir una adequada inclusió financera i a fi de demostrar el seu compromís amb la lluita contra el FT, l'OSAL ha d'oferir una màxima cooperació amb l'entitat bancària amb la que treballa. Aquesta cooperació implica, inicialment, una demostració del **coneixement i conscienciament dels riscos** als quals l'OSAL es troba exposada per la seva activitat (estudi dels projectes, identificació dels beneficiaris, etc.), així com de les **mesures de mitigació** que s'hagin adoptat.

L'OSAL ha de respondre a qualsevol dubte que l'entitat bancària pugui tenir respecte de l'organització i de l'activitat com, per exemple, si la zona d'actuació de l'OSAL és una jurisdicció de risc o limítrofa a una zona conflictiva.

Quant a l'operativa que l'OSAL pretén dur a terme a través del compte bancari, és aconsellable detallar els **processos d'identificació i selecció** dels beneficiaris, donants i col·laboradors així com els mètodes d'entrega de donacions. Prèviament a fer efectiva la prestació de serveis, és important que l'OSAL proporcioni una explicació detallada del **propòsit** de cada transacció i aporti la **documentació explicativa i de suport**.

Pel que fa les associacions andorranes i estrangeres que tenen seu a Andorra o desenvolupen activitats en territori andorrà, aquestes han de presentar a l'entitat bancària un **certificat del Registre d'Associacions** conforme es troben degudament inscrites.

Importància de que les OSAL operin a través de canals regulats

El Grup d'Acció Financera (GAFI) reconeix la importància de la labor humanitària i de serveis benèfics de les OSAL, així com del paper que els serveis bancaris i d'altres serveis financers exerceixen en la consecució d'aquests objectius.

No obstant això, una implementació inadequada dels estàndards internacionals de GAFI a nivell mundial té el potencial de conduir els fluxos de fons a la clandestinitat, reduint la capacitat d'identificar i actuar contra els abusos de FT. Aquest fet, paradoxalment, incrementa el risc de FT local, el qual es podria intensificar en situacions com per exemple la pandèmia de COVID-19 en la qual les OSAL han desenvolupat un rol molt important. Aquestes desconexions de les OSAL dels canals financers formals, en tant que conseqüències no desitjades d'una implementació errònia dels estàndards internacionals, ha generat la creació per part de GAFI al 2021 d'un grup de treball amb l'objectiu de desenvolupar mesures mitigadores.

Tot i això, GAFI ha insistit, durant els darrers anys, que no totes les OSAL, necessàriament, presenten un risc alt de FT, i que l'aplicació dels estàndards internacionals s'ha de realitzar seguint una metodologia basada en riscos. En aquest sentit, és vital la cooperació i la transparència de l'OSAL amb l'entitat bancària amb la que treballa.

7. Coneixement de la normativa de prevenció del blanqueig de diners o valors i del finançament del terrorisme

Cada OSAL ha de vetllar per que els seus membres i col·laboradors estiguin assabentats de les darreres novetats legislatives d'Andorra i de les jurisdiccions on actuen. El coneixement de la normativa en matèria de prevenció del blanqueig de diners o valors i del finançament del terrorisme es pot assolir mitjançant l'assistència dels membres de l'OSAL a **formacions** en la matèria i pot venir acompanyat de l'establiment d'un **procediment de comunicació** de detecció de l'ús indegut de fons en el si de l'OSAL.

En aquest sentit, i en relació amb el que s'esmenta a l'apartat 2 d'integritat de l'organització i transparència, seria interessant que l'OSAL designi un **responsable de compliment** en matèria de prevenció de FT amb potestat i coneixements suficients a fi d'analitzar els riscos als que s'exposa l'OSAL amb la seva activitat i implementar les mesures mitigadores i de seguiment adequades.

Àrea de Supervisió